

SZEKCIÓLEÍRÁS

Középvárosok hálózati dinamikája és a policentrikus térszerkezet lehetőségei Közép-Európában és Magyarországon

A közép-európai városhálózat fejlődését meghatározza a történeti örökségként jelentkező erős fővárosi dominancia, amely Magyarország esetében egy extrém módon monocentrikus, Budapest-központú struktúrában manifesztálódik. A szakirodalom rámutat, hogy a középvárosok nem csupán egyszerű közigazgatási egységek, hanem olyan potenciális regionális innovációs és szolgáltatási csomópontok, amelyek funkcionális megerősítése elengedhetetlen a térszerkezeti feszültségek oldásához.

A középvárosok szerepe a poszt-szocialista átmenet után differenciálódott: míg egyesek sikeresen integrálódtak a globális gazdasági hálózatokba, mások perifériára szorultak. A tudományos diskurzus hangsúlyozza, hogy a várostérségi és policentrikus szemlélet érvényesülése Magyarországon jelentős intézményi és kormányzati korlátokba ütközik. A szekció célja feltárni, hogy a funkcionális városrégiók és a hálózati együttműködések hogyan képesek olyan alternatív vonzáscentrumokat képezni, amelyek csökkentik a fővárosra nehezedő migrációs és gazdasági nyomást, elősegítve a kiegyenlítettebb regionális fejlődést.

Célkitűzés: A szekció célja egy olyan interdiszciplináris platform megteremtése, ahol a geográfusok, közgazdászok és területi tervezők közösen vitathatják meg a középvárosi hálózatok fejlesztésének stratégiai irányait, különös tekintettel a decentralizációt gátló intézményi akadályok lebontására.

Fő kérdések és témakörök:

- Funkcionális munkamegosztás: Milyen speciális (gazdasági, oktatási, egészségügyi) funkciókat tölthetnek be a középvárosok a nemzeti és határon átnyúló hálózatokban?
- Hálózati szinergiák: Hogyan mozdítható elő a horizontális (város-város) együttműködés a vertikális (főváros–középváros) függőség helyett, s hogyan profitálhatnak a fővárosok a középvárosok hálózatosodásából?
- Dekoncentrációs modellek: Milyen közép-európai (román, bolgár, lengyel, cseh, osztrák) jó gyakorlatok és kísérletek léteznek a monocentrikus szerkezet tudatos oldására?
- Közlekedési és digitális elérhetőség: Hogyan alakítja át az infrastruktúrafejlesztés a középvárosok vonzáskörzetét és hálózati pozícióját?

Szervezők:

Hardi Tamás tudományos főmunkatárs, egyetemi tanár KRTK RKI NYUTO
hardi.tamas@krtk.elte.hu

Patay Tünde külső munkatárs KRTK RKI NYUTO; Bécs Város Egészségpolitikai Főosztálya